

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 29.10.2007
COM(2007) 646 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Резюме на дейностите на Комисията (ГД TREN), проведени през 2006 г. в приложение на Дял II, глави от 3 до 10 на Договора за Евратом

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	4
2.	Политически и правни събития	4
2.1.	Състояние на законодателните предложения на Комисията	4
2.1.1.	Ядрена безопасност и управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво	4
2.1.2.	Директива относно превоза	5
2.1.3.	Извеждане от експлоатация в Ignalina и Bohunice	6
2.2.	Прилагане на законодателството – нарушения	6
2.3.	50 години от Договора за Евратом	7
3.	Разширяване	7
4.	Общи събития в ядрената област в рамките на ЕС	8
4.1.	Извеждане от експлоатация, управление на отпадъците и превоз	8
4.1.1.	Извеждане от експлоатация	8
4.1.2.	Управление на радиоактивните отпадъци	8
4.1.3.	Превоз на радиоактивни материали	9
4.2.	Предпазни мерки във връзка с ядрената сигурност	9
4.2.1.	Контрол на предпазните мерки	9
4.2.2.	Допълнителни протоколи	9
4.2.3.	Осчетоводяване на ядрените материали и споразумения във връзка с тях	10
4.3.	Радиологична защита	10
4.3.1.	Дейности по членове 31, 35 и 37 от Договора	10
4.3.2.	Готовност за спешни случаи	11
4.3.3.	Хранителни продукти	12
4.4.	Снабдяване с ядрени материали	12
4.5.	Многостранни подходи към горивния цикъл	13
5.	Международно сътрудничество	13
5.1.	Споразумения с трети държави	13
5.2.	Международни конвенции	13
5.2.1.	Единна конвенция	13

5.2.2.	Конвенция за физическата защита на ядрените материали (КФЗЯМ)	14
5.2.3.	Конвенция за ранно уведомяване при ядрена авария и Конвенция за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка	14
5.2.4.	Междуинституционално споразумение относно участието в международни конвенции	14
5.2.5.	Парижка конвенция	14
5.3.	Сътрудничество с МААЕ	15
5.3.1.	Съобщение относно подобряването на статута на Евратом в рамките на МААЕ	15
5.3.2.	Сътрудничество с МААЕ	15

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Резюме на дейностите на Комисията (ГД TREN), проведени през 2006 г. в приложение на Дял II, глави от 3 до 10 на Договора за Евратом

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Това съобщение описва дейностите, проведени от ГД „Енергетика и транспорт“ (ГД TREN), дирекция Н (Ядрена енергия) и дирекция I (Ядрена безопасност), в рамките на дейностите на Комисията по силата на Договора за Евратом (оттук нататък „Договора“). ГД TREN отговаря за прилагането на по-голямата част от разпоредбите на Договора за Евратом, дял II, глави от 3 до 10. Работната програма на Комисията е основана на задълженията, произтичащи за нея от този Договор и обхващащи ядрената безопасност, инвестициите, съвместните предприятия, предпазните мерки и външните отношения. В това съобщение се съдържа и резюме на дейностите на Агенцията за доставки на Евратом (ESA)¹. Дейностите, свързани с научно-изследователската дейност и политика, които са от компетенциите на Генерална дирекция „Научно-изследователска и развойна дейност“² и на СИЦ³, не са предмет на настоящия документ. Изготвянето и прилагането на програмата TACIS е от компетенцията както на ГД RELEX, така и на ГД AIDCO⁴, а програмата PHARE се управлява от ГД ELARG⁵. Предоставянето на заеми по Евратом се управлява от ГД ECFIN⁶. СИЦ упражнява надзор върху финансираната от ГД TREN работа на две промишлени лаборатории (в La Hague и Sellafield) в съответните централи за регенерация на отработено ядрено гориво.

2. ПОЛИТИЧЕСКИ И ПРАВНИ СЪБИТИЯ

2.1. Състояние на законодателните предложения на Комисията

2.1.1. Ядрена безопасност и управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво

Като част от дебата в областта на енергетиката в ЕС, Комисията изготви „Примерна ядрена програма“⁷, в съответствие с член 40 на Договора. В тази програма се съдържа икономически анализ на ролята на ядрения сектор в енергийния микс и относителната му конкурентоспособност. В нея се описва степента, в която ядрената енергия способства за сигурността на доставките и борбата срещу емисиите на въглероден диоксид, както и условията за обществена приемливост, които трябва да бъдат изпълнени, за използването ѝ в

¹ Годишните доклади са достъпни при поискване или на http://europa.eu.int/comm/euratom/index_en.html

² ГД RTD: Научно-изследователска дейност

³ СИЦ: Съвместен изследователски център

⁴ ГД RELEX: Външни отношения, ГД AIDCO: Служба за сътрудничество EuropeAid

⁵ ГД ELARG: Разширяване

⁶ ГД ECFIN: Икономически и финансови въпроси

⁷ COM (2006) 844.

дългосрочен план. Представени са съгласувани предложения за действие, в частност създаване на група на високо ниво по въпросите на ядрената безопасност и управлението на отпадъците, както и, с оглед насърчаване на диалога, – форум по въпросите на ядрената енергия.

Не бе отбелязан напредък по двете изменени предложения за директиви на Съвета относно безопасността на ядрените съоръжения и безопасното управление на отработено гориво и ядрени отпадъци, представени от Комисията на Съвета през септември 2004 г.⁸ Въпреки че десет държави-членки от общо двадесет и пет подкрепяха тези изменени предложения, нито едно от последователните председателства не прие преразглеждането им.

Вместо това, в съответствие със заключенията на Съвета от юни 2004 г., беше лансиран „План за действие по въпросите на ядрената сигурност и безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво“ Работната група на Съвета по въпросите на ядрената безопасност изготви доклад⁹. Основният резултат от доклада е предложението за създаване на експертна група по въпросите на ядрената безопасност на равнище ЕС, което беше отчетено в Примерната ядрена програма и от председателството на Съвета.

Проучване на Евробарометър¹⁰ посочи, че гражданите считат рутинното функциониране на атомните енергоцентрали за безопасно, но въпроси като сигурността на централите, обработката на ядрените отпадъци и неправомерното използване на радиоактивните материали продължават да събуждат тревога. Повечето виждат законодателството по въпросите на ядрената безопасност да бъде на равнище на ЕС и желаят улесняване на експертното сътрудничество и обмяна на най-добри практики.

2.1.2. Директива относно превоза

Съветът прие предложението на Комисията относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво¹¹.

Тази нова директива замества Директива 92/3/Евратом¹², която съдържа правила, приложими към разрешаването на превоза на радиоактивни отпадъци от една държава в друга. Тя разширява обхвата на тези правила, включвайки в приложното им поле отработеното ядрено гориво, като същевременно ги прави по-лесно приложими и в по-голяма степен съответстващи на останалите разпоредби на равнище ЕС и в международен план.

Директивата трябва да бъде транспонирана от държавите-членки до 25 декември 2008 г. До този момент, Комисията, подпомагана от Консултативен комитет, ще преразгледа типовия формуляр за разрешаване на превоз.

⁸ COM(2004) 526, 8.9.2004 г.

⁹ CS/2006/16737-1 от 15.12.2006 г.

¹⁰ Публикувано през февруари 2007 г. на адрес http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_271_en.pdf

¹¹ Директива № 2006/117/Евратом на Съвета от 20.11.2006 г.; ОВ L 337, 5.12.2006 г., стр. 21.

¹² Директива № 92/3/Евратом на Съвета от 3.2.1992 г.; ОВ L 35, 12.2.1992 г.

2.1.3. Извеждане от експлоатация в Ignalina и Bohunice

Съветът прие регламент относно привеждането в действие на програма за подпомагане извеждането от експлоатация на атомната електроцентрала „Ignalina“¹³ в размер на 837 млн. EUR.

Подобен регламент за Словакия¹⁴ се отнася за 423 млн. EUR.

И в двата регламента на Съвета се съдържа ново правно основание за програмите за подпомагане извеждането от експлоатация, финансирани от ЕС по финансовата перспектива 2007–2013, и се изисква създаването на управителен комитет, който да подпомага Комисията.

2.2. Прилагане на законодателството – нарушения

За несъобщаване на мерките по транспониране на директивата на Съвета относно контрола на високоактивните закрити радиоактивни източници и безстопанствените източници¹⁵ бяха заведени двадесет дела за нарушение. Дванадесет от тях бяха прекратени след съобщаване на съответните мерки. В четири от случаите беше отправено мотивирано становище; един случай беше препратен към Съда на европейските общности. Беше отбелязана една жалба във връзка с националните мерки по транспониране.

Пет писма за официално уведомяване бяха изпратени до тези нови държави-членки, които все още не са се присъединили към тристранното споразумение INFCIRC 193¹⁶, както се изисква в техния Акт за присъединяване към ЕС.

По силата на член 83 от Договора (нарушаване на задълженията от страна на оператор на ядрена инсталация), Комисията отправи предупреждение¹⁷ към един оператор във връзка с недостатъци в неговите процедури за отчетност и докладване.

На 9 март 2006 г., Съдът на европейските общности отхвърли позоваването на Комисията на делото „Tireless“¹⁸. Това дело беше заведено вследствие на поредица от оплаквания във връзка с ремонтните работи на подводницата на Обединеното кралство „Tireless“, извършени в Гибралтар през 2000–2001 г. Решението на Съда изрично постановява, че използването на ядрената енергия за военни цели попада извън обхвата на разпоредбите на Договора и вторичното законодателство.

¹³ Регламент (ЕО) № 1990/2006 на Съвета от 21.12.2006 г.; ОВ L 411, 30.12.2006 г., стр. 10.

¹⁴ Регламент (Евратом) № 549/2007 на Съвета от 14.5.2007 г.; ОВ L 131, 23.5.2007 г.

¹⁵ Директива 2003/122/Евратом на Съвета от 22.12.2003 г.; ОВ L 346, 31.12.2003 г.

¹⁶ Информационен циркуляр 193, Споразумение между Европейската общност за атомна енергия, нейните държави-членки, които не разполагат с ядрено оръжие, и Международната агенция за атомна енергия в приложение на член III, параграфи 1 и 4 от Договора за неразпространение на ядрените оръжия от 1997 г., както е допълнен със своя допълнителен протокол.

¹⁷ Решение 2006/626/Евратом на Комисията от 15 февруари 2006 г.

¹⁸ Дело 65/04 Комисията срещу Обединеното кралство, 9 март 2006 г.

2.3. 50 години от Договора за Евратом

В рамките на подготовката си за 50-тата годишнина на Договора за Евратом¹⁹, Комисията изготви документ и публикация, които дават обща представа за ядрените дейности от 1958 г. насам.

3. РАЗШИРЯВАНЕ

В края на 2005 г., Комисията уведоми България и Румъния за бъдещите им задължения по силата на Договора. През 2006 г. тя започна проверка на транспонирането в тези две държави на достиженията на правото във връзка с Евратом.

Вследствие на заключенията на Европейския съвет²⁰, Комисията продължи да набляга на значението на висока степен на ядрена безопасност в контекста на разширяването. Въпросите на ядрената безопасност бяха разгледани в „Мониторинговия доклад за готовността на България и Румъния за членство в ЕС“²¹. Специално внимание беше отделено на задължението на България за ранно окончателно затваряне и извеждане от експлоатация на реактори 3 и 4 на АЕЦ „Козлодуй“. В съответствие с протокола за присъединяване на България и Румъния, тези реактори бяха спрени на 31 декември 2006 г., като България получи значителна финансова помощ чрез Международния фонд за подпомагане на извеждането от експлоатация на блоковете от АЕЦ „Козлодуй“.

След официалното откриване на преговорите за присъединяване с Турция и Хърватска през октомври 2005 г., започна аналитичният преглед (*screening*) на достиженията на правото на ЕС. Комисията следва да приеме заключения за аналитичния преглед, съдържащи препоръки за евентуалното започване на преговорите по глава „Енергетика“.

Необходимо е да се обърне специално внимание на съблюдаването от страна на Хърватска на задължението за създаване на фонд за извеждане от експлоатация на атомната електроцентрала, чийто съсобственик е Словения.

Комисията наблюдава и напредъка на Бивша югославска република Македония (БЮРМ), както и този на потенциалните държави-кандидатки в района на Западните балкани²², в посока приемане на достиженията на правото на ЕС. Съответните доклади²³ подчертават необходимостта от подобряване на ядрената безопасност и радиологичната защита.

¹⁹ Подписан на 25.3.1957 г.

²⁰ Заключение на Европейския съвет от декември 1998 г., Виена, точка 67

²¹ Заключение на Европейския съвет от декември 1999 г., Хелзинки, точка 7

²² СОМ(2006) 549 окончателен от септември 2006 г.

²³ Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Сърбия, включително Косово (под егидата на ООН по силата на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН)

²³ СОМ(2006) 649 окончателен от 8.11.2006 г.

4. ОБЩИ СЪБИТИЯ В ЯДРЕНАТА ОБЛАСТ В РАМКИТЕ НА ЕС

4.1. Извеждане от експлоатация, управление на отпадъците и превоз

4.1.1. Извеждане от експлоатация

Комисията продължи да следи привеждането в действие на програмите Ignalina и Bohunice, в тясно сътрудничество с Европейската банка за възстановяване и развитие и Националната агенция в Литва. През 2006 г., на програма Ignalina бяха предоставени 109 млн. EUR, на програма Bohunice – 34 млн. EUR. Както е предвидено в протоколите към Договора за присъединяване, бяха финализирани правилата за прилагане на постоянна помощ за периода 2007–2013. В съответствие с принципите на управление, заложен в Финансовия регламент, Комисията започна междинна оценка на състоянието на помощта за извеждане от експлоатация на Bohunice и Ignalina.

След проведени консултации с експерти на държавите-членки, през октомври беше приета препоръка за финансирането на извеждането от експлоатация²⁴, в която се представят различни мерки за осигуряване на наличието, когато е необходимо, на подходящо финансиране за целите на извеждането от експлоатация. Една първоначална оценка на степента, в която разпоредбите на държавите-членки съответстват на изискванията на тази препоръка, ще бъде представена във втория доклад за извеждане от експлоатация, който ще бъде публикуван през 2007 г.

4.1.2. Управление на радиоактивните отпадъци

- 6-ти доклад за състоянието на управлението на радиоактивните отпадъци

Устойчивото управление в дългосрочен план на отпадъци и отработено гориво с висока активност е все още незадоволително. Отбелязан е известен напредък в посока създаването на дълбоки геоложки депа. Комисията продължава да насърчава държавите-членки в развитието на дългосрочна стратегия за управление на всички категории отпадъци. В повечето държави-членки на ЕС, притежаващи АЕЦ, е необходимо взимането на политически решения за високо- и среднордиоактивните дълготрайни отпадъци.

- Европейски стратегически план за енергийни технологии

В своето съобщение „Енергийна политика за Европа“²⁵, Комисията предлага общ поглед върху целите, предизвикателствата и приоритетите на един Европейски стратегически план за енергийни технологии. В частност, в него се посочва, че „ЕС трябва да запази технологичното си лидерство в реакторите с ядрено делене от четвърто поколение и бъдещата технология на ядрен синтез за по-голяма конкурентоспособност, безопасност и сигурност на атомната електроенергия, както и за намаляване на отпадъците.“

²⁴ Препоръка № 2006/851/Евратом на Комисията; ОВ L 330, 28.11.2006 г.
²⁵ COM(2007) 1 окончателен от 10.1.2007 г.

4.1.3. *Превоз на радиоактивни материали*

Комисията предаде на Съвета и Европейския парламент петия доклад на постоянната работна група за безопасния превоз на радиоактивни материали в ЕС²⁶. Докладът информира за високата степен на безопасност на превоза и подчертава значението на превоза на радиоактивни материали за гладкото функциониране на няколко стопански сектора. В него е събрана информация за настоящото състояние и бъдещото развитие на сектора, както се посочват и възможни теми за инициатива на Общността.

С хармонизирането на процедурите за сигурност и безопасност започна подготвителната работа по кодифицирането на регулаторната рамка на ЕС.

4.2. **Предпазни мерки във връзка с ядрената сигурност**

4.2.1. *Контрол на предпазните мерки*

Комисията представи на Съвета своя актуализиран подход за прилагане на предпазните мерки във връзка с ядрената сигурност в ЕС. Този работен документ, „Implementing Euratom Treaty Safeguards“ („Привеждане в действие на предпазните мерки по Договора за Евратом“), предоставя рамка за и очертава принципите на един актуализиран подход. Той беше обект на задълбочени консултации с експерти на държавите-членки и беше постигнат консенсус за него. Работният документ беше финализиран²⁷ през 2007 г. и ще бъде основополагащ за бъдещи дейности в областта на предпазните мерки.

Комисията проведе програмата си за контрол на предпазните мерки с отчитане на актуализирания подход. В резултат на нови дейности като одити на операторите, усилията в областта на контрола леко се увеличиха в сравнение с 2005 г. Комисията беше убедена, че на територията на държавите-членки, ядрените материали не са били отклонени от целта, за която са били предназначени според декларациите на потребителите, както и че международните задължения в областта на предпазните мерки по Евратом са били спазени.

4.2.2. *Допълнителни протоколи*

По силата на допълнителните протоколи за ЕС-15, Естония и Словакия, Комисията изготви доклади за свързаната с ядрените материали информация и ги предаде на МААЕ.²⁸

Инспекторите на Комисията участваха в дейности на МААЕ по проверка (допълнителен достъп).

²⁶ COM(2006) 102 окончателен от 8.3.2006 г.

²⁷ SEC (2007) 293 (ЕС за служебно ползване)

²⁸ Международна агенция за атомна енергия

4.2.3. *Осчетоводяване на ядрените материали и споразумения във връзка с тях*

Счетоводната информация, изготвена въз основа на получените счетоводни отчети, включително отчетите за новите държави-членки, присъединили се към споразумението на Евратом за проверките на сигурността, беше периодично съобщавана на МААЕ.

Процедурата за присъединяването на Словения към Споразумението за проверките на сигурността и неговия допълнителен протокол беше финализирана²⁹. Процедурата за Полша също е в процес на финализиране.

4.3. **Радиологична защита**

4.3.1. *Дейности по членове 31, 35 и 37 от Договора*

В тясно сътрудничество с Групата на научните експерти (ГНЕ)³⁰ започна интензивна подготовка за преразглеждането и преработването на Основните стандарти за безопасност (ОСБ) на Евратом. Това преразглеждане се основава на Проекта за препоръка на Международната комисия за радиологична защита (МКРЗ). ГНЕ се събра на два пъти с участието на МААЕ, МКРЗ и Агенцията за ядрена енергия в качеството на наблюдатели. Групата създаде работни екипи за работата, свързана с естествените източници, медицината, изключенията и разрешенията, както и постъпенен подход към регулаторния контрол, координиран от работната група „ОСБ“.

Комисията подкрепи усилията за преразглеждане и хармонизиране на международните ОСБ чрез тясно сътрудничество с различни международни организации, участието в междуагенционен комитет по радиологична защита, както и като пълноправен член на международния секретариат на ко-спонсорите, помещаващ се в МААЕ.

С оглед по-нататъшното прилагане на принципа ALARA³¹, бяха изградени мрежи за радиологична защита на работещите в промишлените сектори, които използват радиоактивни материали, намиращи се в природата³², както и в тези, прибягващи до неразрушителни тествания³³.

По отношение на по-доброто хармонизиране и взаимно признаване в областта на образованието и обучението, беше стартиран проектът за създаване на мрежа EUTERP³⁴.

²⁹ Дата на присъединяване: 1.9.2006 г.

³⁰ Член 31 от Договора.

³¹ На английски: As Low As Reasonable Achievable („толкова ниско, колкото е разумно постижимо“)

³² На английски: Naturally Occurring Radioactive Materials („радиоактивни материали, намиращи се в природата“)

³³ На английски: Non-Destructive Testing („неразрушително тестване“)

³⁴ На английски: European Education and Training in Radiation Protection („Европейска мрежа за образование и обучение по радиологична защита“)

Службите на Комисията извършиха осем мисии за проверка по силата на член 35 от Договора³⁵: една съответно в Латвия, Кипър, Малта, Словения, Португалия, Полша и две в Италия. Целта е да се предостави независима оценка на степента на адекватност на контролните съоръжения, свързаните с тях процедури и начини на използване, във връзка с:

- течните и газообразни радиоактивни отпадъци, изхвърляни в околната среда от ядрените обекти
- равнищата на радиоактивност в околната среда

Тези проверки бяха извършени при строго съблюдаване на принципа на субсидиарност. В някои случаи, резултатите от проверките установиха необходимост от по-добро разделение на функциите в съответната държава-членка, прозрачност на процедурите, засилване на националните процедури за контрол. Допълнителната полза от проверките се съдържа в независимото потвърждение за съседните държави-членки, че съоръженията, които изхвърлят радиоактивност в околната среда, са в адекватна степен контролирани. За Малта и Кипър, проверките представляваха възможност за създаване на национални програми и за внедряване на съответните системи за контрол на радиоактивността в околната среда на своя територия.

Комисията публикува съобщение относно практическите разпоредби за провеждането на проверките по силата на член 35 в държавите-членки³⁶.

По силата на член 37³⁷ бяха приети четири становища на Комисията относно предоставени от държави-членки планове за изхвърляне на радиоактивни отпадъци.

4.3.2. *Готовност за спешни случаи*

През 2006 г. не са възникнали аварийни радиологични ситуации. Комисията проследи събитието с полоний 210 в Обединеното кралство, но не го счете за международна авария.

Годишното обучение за ядрени аварии се проведе в Швеция, в АЕЦ „Ringhals“. За първи път обучението включи и новата система на Комисията за вътрешна връзка при тревога ARGUS. Реакциите по повод използването на този нов инструмент бяха положителни.

³⁵ Член 35 постановява, че всяка държава-членка създава необходимите съоръжения за осъществяването на постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата и осигурява спазването на основните стандарти за безопасност.

³⁶ ОВ С155/2 от 4.7.2006 г.

³⁷ Член 37 постановява, че Комисията представя становище (след консултации с експертни групи) относно всички сведения, предоставени от държавите-членки във връзка с плановете им за изхвърляне на радиоактивни отпадъци, при положение че привеждането в действие на такива планове би могло да предизвика радиоактивно замърсяване на други държави-членки.

Техническата основа на системите на Комисията за тревога беше подобрена от инсталирането на нова система за непрекъснато електроснабдяване и нов сървър за обновяване (*mirror server*) за обмен на данни в центъра за спешни случаи на ГД TREN в Люксембург.

Комисията участва и в работните групи на МААЕ, ОИСР, Съвета на Балтийските държави за подготовка за действие при аварии.

Хърватска и Турция са в процес на присъединяване към системата на Общността за ранен обмен на информация при радиологични произшествия ECURIE³⁸. Предварителни контакти бяха установени и с БЮРМ.

Функционалността на системата ECURIE беше предмет на вътрешен одит. Резултатите от одита показаха, че системата функционира и е подходяща за целта, както и предоставиха някои препоръки за бъдещо подобрене.

4.3.3. *Хранителни продукти*

С оглед опростяване на процедурата за публикуване на списъка с входни точки в Общността, започна преработване на законодателството в областта на радиоактивното замърсяване на хранителните продукти.

Стартира и проучване за актуализиране на информацията, с която Комисията разполага, относно радиоактивното замърсяване на специфични хранителни продукти с произход трети държави.

Комисия на Codex Alimentarius на СТО-ФАО³⁹: индикативните равнища на Кодекса за радионуклиди в хранителните продукти, приложими в световната търговия вследствие на ядрено или радиоактивно замърсяване, бяха приети през юли 2006 г.

4.4. **Снабдяване с ядрени материали**

Съдът на Европейските общности се произнесе по свързаните дела C-123/04 и C/124/04 относно тълкуването на обогатяването на уран (продукт или услуга). Съответно, Агенцията за доставки на Евратом (ESA) следва да преразгледа политиката си по отношение на управлението на договорите във връзка с обогатяването. Нов устав и Финансов регламент за ESA бяха изготвени и предадени на Съвета за приемане.

Сигурността на доставките продължава да бъде централен въпрос в целия свят. Необходимо е увеличаване на производството на необогатен уран. По-високите цени доведоха до увеличена изследователска и минно-добивна дейност, но, поради възникнали в отделни мини проблеми, съвкупното производство на уран през 2006 г. отбеляза лек спад в сравнение с 2005 г. Канада, Русия и Австралия остават най-големите снабдителни на ЕС с ядрени материали. Докато текущите цени и новите цени по дългосрочните договори се увеличиха значително, увеличението при съществуващите дългосрочни договори засега остана умерено.

³⁸

На английски: European Commission Urgent Radiological Information Exchange

³⁹

Световна търговска организация – Организация по прехрана и земеделие към ООН

4.5. Многостранни подходи към горивния цикъл

През 2005 г. МААЕ публикува доклад, назован „Multilateral Approaches to the Nuclear Fuel Cycle“ („Многостранни подходи към цикъла на ядрено гориво“). Първата разгледана възможност е дадена държава сама да се откаже от експлоатацията на чувствителни съоръжения за обработка на горивото (например завод за обогатяване и регенерация на уран) в замяна на получаването на гарантирано предоставяне под някаква форма на услуги във връзка с горивния цикъл. Другата възможност представлява създаване на механизми за поставянето на чувствителните съоръжения за обработка на горивото под някаква форма на многостранен контрол.

Някои държави-членки на ЕС, които разполагат с технологии за обогатяване (Германия, Франция, Нидерландия, Обединеното кралство), както и САЩ и Русия, предложиха различни инициативи за създаване на постоянен многостранен механизъм в рамките на МААЕ.

Комисията проследи внимателно тези предложения и настоява, че когато държави-членки или дружества на ЕС са въввлечени в международен механизъм на доставки, техните права и задължения, както и тези на Евратом по силата на Договора, в частност глава VI (Доставки), трябва също да бъдат отчетени.

5. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

5.1. Споразумения с трети държави

Евратом подписа споразумения за сътрудничество в областта на използването на ядрената енергия за мирни цели с Япония⁴⁰ и Казахстан⁴¹. Споразумението с Япония, както и това с Украйна⁴², влязоха в сила съответно на 20.12.2006 г. и 1.9.2006 г. Административната процедура за влизането в сила на споразумението с Казахстан тече понастоящем.

Също така, понастоящем протичат и технически разговори между Евратом и Руската федерация за възможно споразумение в областта на търговията с ядрени материали.

5.2. Международни конвенции

5.2.1. Единна конвенция

На 2 януари 2006 г. Евратом се присъедини към Единната конвенция за безопасност при управление на отработено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци. През май 2006 г., Евратом, представляван от Комисията, взе участие във Втората обзорна среща.

⁴⁰ Подписано на 27 февруари 2006 г.; ОВ L 32, 6.2.2007 г.

⁴¹ Подписано на 6 декември 2006 г., COM(2006) 617 окончателен.

⁴² Решение на Съвета от 28.6.2005 г., COM(2003) 129 окончателен, ОВ L 261, 22.9.2006 г.

Евратом представи първия си доклад, в който предостави общ поглед върху дейностите в областта на управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, насочени към гарантиране на съответствие с ОСБ на Евратом и изготвяне на планове за действие при аварии.

5.2.2. *Конвенция за физическата защита на ядрените материали (КФЗЯМ)*

Съветът⁴³ разреши на Комисията да преговаря за внасяне на поправки в КФЗЯМ по отношение на въпросите от компетенцията на Общността.

За постигане на по-всеобхватна физическа защита на ядрените материали, изменената КФЗЯМ покрива не само материалите като такива, а и съответните ядрени съоръжения. КФЗЯМ беше преименувана на Конвенция за физическата защита на ядрените материали и ядрените съоръжения.

Комисията изготви „Предложение за решение на Съвета за одобряване на присъединяването на Европейската общност за атомна енергия към Конвенцията за физическата защита на ядрените материали и ядрените съоръжения“⁴⁴.

5.2.3. *Конвенция за ранно уведомяване при ядрена авария и Конвенция за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка*

Инструментите на присъединяването⁴⁵ на Европейската общност за атомна енергия към тези две конвенции бяха депозираны при МААЕ на 14 ноември 2006 г., с дата на влизане в сила на 14 декември. Присъединяването предоставя на Общността твърда основа за бъдещо развитие на международните споразумения в областта на подготовката за случаи на радиационна авария.

5.2.4. *Междунституционално споразумение относно участието в международни конвенции*

Комисията предложи Междунституционално споразумение относно участието в международни конвенции⁴⁶. След обсъждане в Съвета, предложението при формата на поредица необвързващи указания⁴⁷ за двете институции относно начините на сътрудничество с оглед подготвянето на срещи за преразглеждане на международните конвенции или конференции за изменение на новите конвенции. Тези указания ще бъдат приложени за пръв път през 2008 г. на четвъртата среща за преразглеждане на Конвенцията за ядрена безопасност.

5.2.5. *Парижка конвенция*

На 13.12.2006 г. беше прието предложение за решение на Съвета⁴⁸ за оторизиране на Република Словения да ратифицира, в интерес на Европейската общност, протокола от 12 февруари 2004 г. за изменение на Парижката конвенция относно гражданската отговорност в областта на атомната енергия от 29 юли 1960 г.

⁴³ COM(2005) 199.

⁴⁴ COM(2006) 518.

⁴⁵ Решения на Комисията 2005/844/Евратом и 2005/845/Евратом

⁴⁶ COM(2006) 179 окончателен

⁴⁷ Документ на Съвета 13876/4/06 REV 4

⁴⁸ COM(2006) 793 окончателен

Предложението има за цел да постави Словения на равни начала с държавите-членки, оторизирани от приетите преди присъединяването на Словения към Европейския съюз Решение 2003/882/ЕО и Решение Decision 2004/294/ЕО, така че да може да ратифицира протокола заедно с тях.

5.3. Сътрудничество с МААЕ

5.3.1. Съобщение относно подобряването на статута на Евратом в рамките на МААЕ

Комисията представи на Съвета предложение относно подобряването на статута на Евратом в рамките на МААЕ⁴⁹. След първоначалните обсъждания, държавите-членки не одобриха провеждането на проучвателни разговори с МААЕ.

С оглед подобряване на сътрудничеството между двете институции, започна подготвителна работа под формата на „харта“, обхващайки всички съответни области.

5.3.2. Сътрудничество с МААЕ

Комисията администрира Общностната система за отчитане и контрол в съответствие със споразуменията за проверките на сигурността с МААЕ. По силата на тези споразумения, МААЕ провежда своите инспекции едновременно с инспекционните дейности на Комисията, което позволява да се развива допълнителност при улеснено прилагане на международните проверки на сигурността. МААЕ изпълни целите си за проверка по отношение на ЕС.

Комисията продължи да подкрепя МААЕ в задачите ѝ по проверка на сигурността чрез предоставянето на техническо оборудване и експертно обучение на инспекторите на МААЕ.

Бяха засилени дискусиите на високо равнище с МААЕ в рамките на споразуменията за проверките на сигурността. Едно засилено сътрудничество между Комисията и МААЕ представлява важна стъпка към насърчаване на неразпространението на ядрени оръжия, ядрената безопасност и сигурност, които са ключови приоритети във външната енергийна стратегия на ЕС за идните години.

⁴⁹ COM(2006) 121 окончателен от 16.3.2006 г.